

MARIE KONDO

MARIE IIDA

KIRJE

JAPANISTA

BAZAR

MARIE KONDO

MARIE IIDA

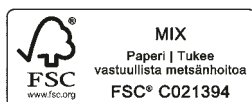
KIRJE

JAPANISTA

BAZAR

Suomentaja kiittää Tuure Kinnusta japanin kielen tarkistuksesta.

Ensimmäinen painos
Englanninkielinen alkuteos *Letter from Japan*
Copyright © 2025 by KonMari Media, Inc
English translation copyright © Marie Iida 2025
Kuvituksen copyright © Chisato Uno 2025
This translation arranged through Gudovitz
& Company Literary Agency.

Suomenkielisen laitoksen © Päivi Rekiaro ja Bazar Kustannus 2026
Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Lönnrotinkatu 18 A, 01200 Helsinki

ISBN 978-952-870-363-1

Taitto Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
tuoteturvallisuus@bazarkustannus.fi

Omistettu kaikille,
jotka etsivät arjesta kauneutta

Sisällys

章立て

Johdanto 前書き 9

1. luku: Vaali 愛でる

Kisetsu 季節 Vuodenajat 17

Kawaii かわいい Söpö 35

Oshi 推し Suosikki 53

Mottainai もったいない Haaskaushäpeä 65

2. luku: Hio huippuunsa 極める

Sadō 茶道 Teeseremonia 77

Dō 道 Tie 91

Manga 漫画 101

3. luku: Huolehdi 気遣う

Onsen 温泉 Kuuma lähde 115

Sōji 掃除 Siivous 127

Omotenashi おもてなし Vieraanvaraisuus 139

4. luku: Nauti 味わう

Umami 旨み 151

Utsuwa 器 Astia 165

Onigiri おにぎり Riisipallo 179

5. luku: Puhdista 清める

Jōka 浄化 Puhdistus 191

Shio 塩 Suola 203

Takigyō 滝行 Vesiputousmietiskely 213

6. luku: Sovita yhteen 調和させる

Nihon Teien 日本庭園 Japanilainen puutarha 225

Jinja 神社 Pyhäkkö 237

Kotoba 言葉 Kieli 249

Ma 間 Tila 261

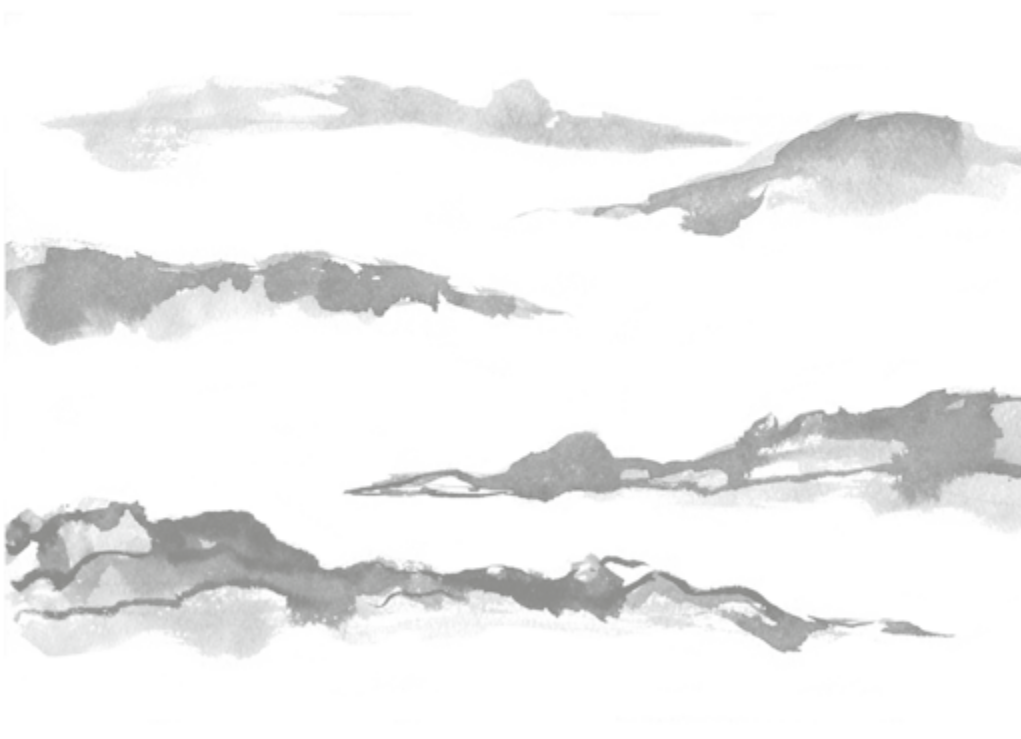
Loppusanat 後書き 273

Toisen tekijän saate 279

Lähdeluettelo 283

Johdanto

前書き

ON YLI KYMMENEN VUOTTA siitä, kun kirjani englannin-
nos *The Life-Changing Magic of Tidying Up* ilmestyi (suomen-
nennos *Siivouksen elämänmullistava taika* ilmestyi vuonna
2015). Olen sittemmin asunut, työskennellyt ja kasvattanut
lapsiani Yhdysvalloissa. Olen myös astunut lukemattomiin
koteihin eri puolilla uutta asuinmaatani ja auttanut ihmisiä
siistimään asuntojaan ja vastaamaan tärkeimpään kysymyk-
seen: *Mikä tuottaa iloa?* Tätä taianomaista vuosikymmentä
muistellessani huomaan nyt, kuinka voimakas vaikutus vie-
raassa maassa saamillani kokemuksilla on minuun ollut.
Nykyisin asun Japanissa vaikka edelleen toimin eri puolilla
maailmaa.

Ulkomailla opastaessani asiakkaita kodin järjestämisessä
tai antaessani haastatteluja minulle tulivat yllätyksenä monet
miksi-kysymykset. Tavat, jotka olivat minulle luonnostaan

tuttuja, saivat ihmiset ymmälleen, esimerkiksi kodin tervehtiminen sinne palatessani ja kiitollisuuden ilmaiseminen esineille, joista luovuin. Minun ajatusmaailmani ja tapani herättivät uteliaisuutta, ja se oli minulle haasteellista. Oli paljon sellaisia miksi-kysymyksiä, joihin en pystynyt helposti vastaamaan – kysymyksiä, joihin minua ei ollut aiemmin edes pyydetty vastaamaan. Työ Japanin ulkopuolella tarjosi minulle tilaisuuden itsetutkisteluun ja sai minut tiedostamaan oman kulttuurini aivan uudella tavalla.

Saamallani kasvatuksella on ollut ratkaiseva merkitys urani valinnassa ja elämäkatsomuksessani. En itse asiassa usko, että menetelmäni, jolla autan ihmisiä löytämään itsensä tavaroita järjestämällä, olisi voinut syntyä missään toisessa kulttuurissa. Japanilainen yhteiskunta ei aina kannusta itsensä ilmaisemiseen. Pidetään hyveellisenä jättää asioita lausumatta ääneen ja lukea rivien välistä, ja se voi vaatia mukautumista yksilöllisyyden sijaan. Uskon kuitenkin myös, että japanilaiset, koska elämme maassa, jossa asuintilasta on usein pulaa ja luonnonmullistusten riski on suuri, aivan erityisesti arvostavat tavaroiden kestävyyttä ja elämistä ympäristön kanssa harmoniassa eikä poikkiteloin.

Halusin kirjoittaa tämän teoksen tutkiakseni omia juuriani ja kysymyksiä, joita minulle on esitetty järjestämismenetelmäni liittyvistä japanilaisen kulttuurin vaikeatajuisimmista puolista. Kirjan kuusi lukua – Vaali, Hio huippuunsa, Huolehdi, Nauti, Puhdista ja Sovita yhteen –

edustavat elämässä noudattamiani ohjenuoria. Ne paljastavat myös japanilaisten taiteessa, rituaaleissa ja herkkätunteisuudessa vaikuttavia arvoja. Olen ottanut kaikkiin lukuihin mukaan vinkkejä ja näkökulmia, joista toivon olevan apua meidän nykyisin kohtaamiemme globaalien ongelmien ratkaisemisessa.

Pidän tätä kirjaa myös kirjeenä lapsilleni. Ulkomailla asuessaan he saivat kokemuksia, jotka kasvattivat heidän uteliaisuuttaan maailmasta huomattavasti. Riippumatta siitä, missä he tulevaisuudessa asuvat, on olemassa perinteistä japanilaista elämänviisautta, jonka toivoisin heidän pitävän lähellä sydäntään.

Lisäksi tämä kirja on minulle tapa antaa jotain takaisin: lukijoilleni, asiakkailleni ja kaikille niille täysin tuntemattomille ihmisille, jotka avasivat minulle elämänsä eri maissa ja innoittivat minua tutkimaan omaa taustaani ja myös sitä, mikä tuottaa minulle iloa. Maailmassa, jossa on valtavasti vastakkaisia käsityksiä ja ristiriitaista tietoa, on mielestäni tärkeää, että ymmärtäisimme ja järjestäisimme sen, mitä meillä on omassa mielessämme ja sydämessämme. Sopu-sointuinen maailma alkaa siitä, että itse kukin löytää sopu-soinnun sisimmästään. Toivon, että tämä kirja auttaa sinua matkallasi kohti sisäistä rauhaa ja valaistusta.

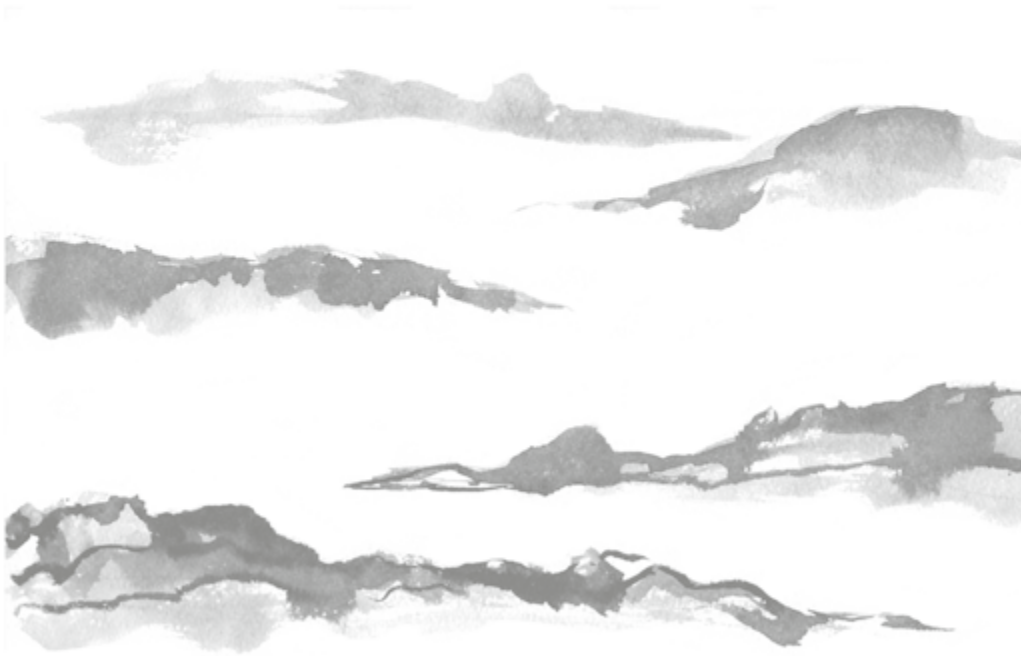
Marie Kondo

Tokio, 23. toukokuuta 2025

1. LUKU

Vaali

愛でる

Kisetsu 季節

Olin kaukana kotoa New Yorkissa. Päivä oli täynnä pr-
tapahtumia. Yhdessä vaiheessa mieheni Takumi ja minä
ajoimme kaupungilla taksissa kohti seuraavaa haastattelua.
Oloni oli hiukan uupunut, kun katselin ikkunasta vierasta
kaupunkimaisemaa, joka sumeni värittömäksi uduksi. Yht-
äkkiä silmääni osui ilahduttava vaaleanpunainen ryöpsäh-
dys. Olisin tunnistanut värisävyn missä vain.

”*Sakura!*” minä huudahdin. Kirsikankukkia.

Takumin pää kääntyi. ”Vau!” Hän oli aivan yhtä innois-
saan kuin minä. ”Olet oikeassa. *Sakura!*”

”Kaunista”, minä huokaisin ihaillen kukkivia kirsikka-
puita, joita oli monen korttelin matkalta. Tuntui siltä kuin
olisi törmännyt ystävään, jota en ollut tavannut pitkään
aikaan. Ilo tulvi sydämeeni, ja siihen sekoittui myös katkeran-
suloista koti-ikävää. Kirsikankukat veivät ajatukseni hetkessä

lapsuuteni Japanin kevääseen, perheen piknikille vaaleanpunaisen lehvästön alle, koulukävelyllä huhtikuisena aamuna ympärilläni tanssivien terälehtien tuisku.

Takumi ja minä hihkaisimme taksin takapenkillä aina nähdessämme seuraavan *sakura*-puun. Otimme puhelimet esiin ja napsimme kuvia kuin olisimme nähneet julkkiksen, ja valitimme, kun emme voineet jäädä kyydistä paistattelemaan tuossa vaaleanpunaisessa sateessa. Edessä istuva työtoverini kääntyi katsomaan meitä.

”Kirsikankukkiahan ne vain ovat”, hän sanoi kohottaen toista kulmaansa. ”Mitä ihmeellistä niissä on?”

Katsoin häntä suu auki. ”Niissä on ihmeellistä se, että ne ovat kirsikankukkia”, minä yritin selittää. ”Ne ovat todella kauniita. Ne kertovat, että on kevät...”

Kollegani kohautti hartioitaan. Hän katsoi minua epäilevästi ennen kuin kääntyi eteenpäin. Hänen välinpitämättömyytensä horjutti minua hetken, mutta ei saanut innostustani sammumaan. Ihastelin edelleen mieheni kanssa. En saanut kukista kyllykseni.

Kevät

Japanissa ilmatieteilijät ryhtyvät keväisin seuraamaan *sakura zenseniä*, kirsikkapuiden kukinnan rintamaa, joka alkaa lounaassa sijaitsevasta Okinawasta. Sen yli 160 saarta tunnetaan

vaaleista hiekkarannoistaan. Sieltä rintama vähitellen siirtyy pohjoiseen mantereelle. Japanin ilmatieteenlaitoksella on 58 näytepuuta eri puolilla maata. Niiden perusteella ennustetaan, mihin hetkeen kukinta eri alueilla ajoittuu. Yoshinossa Naran prefektuurissa ja muuallakin maaseudulla kirsikankukat maalaavat kokonaisia vuorenrinteitä upeiksi vaaleanpunaisiksi putouksiksi. Tokion Shibuyassa ja muilla vilkkailla kaupunkialueilla kulkiessa saattaa törmätä yllättävässä sokkissa kukkivaan yksinäiseen kirsikkapuuhun.

Meteorologien lisäksi muutkin ennustavat kukinnan alkamista. Monien maanmiesteni tavoin myös minä nähdesäni kirsikkapuiden nuppuja alan jännittää, puhkeavatko nuput huomenna vai kenties ylihuomenna.

Kun huomaa ensimmäiset avautuneet nuput jollain aurinkoisella paikalla, kerron innoissani perheelleni: ”Kevät alkaa!” Sitten katson kalenteria ja säätiedotusta miettien, mikä olisi paras päivä lähteä kirsikankukkapiknikille.

Japanin marketeissa laitetaan keväällä esille valtavasti kirsikan kukintaan liittyvää tavaraa: ”*sakura-sakea*”, leivonnaisia ja perinteisiä makeisia nimeltä *wagashi*, jotka koristellaan ikonisilla kirsikankukilla ja maustetaan tuoksuvilla kukkalehdillä. *Sakura*-aihe näkyy eri sävyissä puuteripinkistä helmenvalkoiseen kaikkialla kimonoista taloustavaroihin. Puut kukkivat myös buddhalaisten temppelien ja šintolaisien pyhäkköjen ympärillä, koulujen pihoilla ja jokivarsilla. On yli tuhat vuotta vanhoja kirsikkapuita, muun muassa

Fukushiman prefektuurissa kasvava Miharu Takizakura-niminen riippajapaninkirsikka. Ikivanhat kirsikkapuut ovat kansallismuistomerkkin asemassa.

Ja missä japanilainen taide olisi ilman kirsikankukkia? Vaaleanpunainen pyry on taustana lukemattomissa animeissa ja muissa elokuvissa samoin kuin klassisessa nō-teatterissa, jossa näyttelijöillä on naamiot ja erityiset asut, sekä vahvasti tyylitellyssä *kabukissa*. Kirsikankukat innoittavat pop-musiikissa, niillä koristellaan ukiyo-e-puupiirroksia ja maalauksia, ja ne ovat esillä kirjojen nimissä.

Japanin kielessä on runsaasti sanoja ja ilmauksia, joilla luonnehditaan kirsikankukkien viehätystä: *sakura-fubuki* kuvaa sitä, miten terälehdet karisevat oksilta kuin lumihiutalet, *hana-akari* eli 'kukkien valo' viittaa kukkien himmeään hohteeseen pimeässä. Sana *hanami*, joka käännetään 'kukkien katseluksi', vihjaa japanilaisten pitkäaikaiseen romanssiin *sakuran* kanssa.

Sana *sakura* tuli käyttöön Nara-kaudella (710–794) Man'yōshūssa, Japanin vanhimmassa klassisen runouden antologiassa. Siihen aikaan keisarihoivi suosi Kiinasta tuotuja tuoksuvia luumunkukkia, mutta kun Japanissa kehittyi oma kulttuuri-identiteetti, huomio siirtyi vähitellen kotoperäisiin kirsikankukkiin. *Sakura*-kukinta ajoittui vuoristossa historiallisesti yhteen riisinistutuksen kanssa. Tästä syystä japanilaiset maanviljelijät kunnioittivat *sakuraa* runsaan sadon jumalallisena airuena.

Vuonna 812 keisari Saga järjesti ensimmäisen *sakura*-katselujuhlan eli *hanamin*. Se oli elegantti tilaisuus, johon kuului runonlausuntaa ja musiikki- ja tanssiesityksiä. Kirsikan kukinta, joka tyypillisesti kestää vain pari viikkoa, symboloi sitä, miten elämä on yhtä lailla kukoistavaa ja ohimenevää. On koskettavaa ajatella, että japanilaiset ovat sukupolvien ajan juhlineet *sakuraa* näissä tilaisuuksissa ja että ne herättävät meissä samoja tunteita tänäkin päivänä. Kuuluisa hovinainen ja runoilija Murasaki Shikibu kiteytti *hanamin* olemuksen klassisessa teoksessaan *Genjin tarina* punomalla romanttisen juonittelun ja valtataistelun kirsikankukkataustaa vasten. Tällä tavoin *sakurasta* tuli keisarillisen runouden ja kirjallisuuden johdosta Japanin kevään tyypillisin symboli.

Kirsikankukkien katselu oli satojen vuosien ajan eliitin etuoikeus, kunnes Edo-kauden ylipäälliköt, shōgunit, päättivät jakaa intohimonsa kansan kanssa. Vuonna 1720 kahdeksas Tokugawa-shōgun Yoshimune aloitti laajat kirsikantaimien istutukset alueilla, joista tuli ajan mittaan Japanin suosituimmat *sakura*-katselupaikat. Niitä ovat esimerkiksi Sumidajoen rannat Tokiossa. Tällä kaudella kehitettiin nopeasti erilaisia kirsikankukkalajikkeita, mikä sai puut leviämään eri puolille maata. Vaaleanpunaisten kukkien yhdistämä kansa osaltaan edesauttoi *hanamin* kehittymistä nykyiseen muotoonsa: kevättä juhliitaan hienojen ruokien ja juomien merkeissä, ja siitä on tullut Japanissa suosittu, kaikille mahdollinen ajanviette.

MAAILMANKUULU KODIN JÄRJESTYKSEN MESTARI AVAA KOTIMAANSA ELÄMÄN- TAPAA JA KULTTUURIA SEKÄ NIIDEN VAIKUTUSTA HÄNEN OMAAN ELÄMÄÄNSÄ.

Marie Kondon KonMari-metodi on tullut tutuksi miljoonille ihmisille ympäri maailmaa. Kondon ajattelu pohjautuu vahvasti japanilaiseen kulttuuriin, jossa ikivanhoja ajattelutapoja sovelletaan saumattomasti moderniin elämään.

Kirje Japanista valottaa japanilaisuutta Kondon omakohtaisten kokemusten avulla. Kondo kuvaa tärkeimpiä ajatteluunsa vaikuttaneita asioita, kuten teeseremonioiden pieniä yksityiskohtia, ruokakulttuuria, puutarhanhoidon filosofiaa ja vuodenaikojen vaihtumiseen liittyviä rituaaleja.

Kirja on myös eräänlainen testamentti, jossa Kondo kertoo niistä japanilaisen kulttuurin ilmentymistä, jotka tuovat hänelle iloa ja joiden hän haluaisi säilyvän lapsilleen ja tuleville sukupolville.

BAZAR

KANSI:
SATU
KONTINEN